

ანონიმურობის და მხარდამჭერების გავლენა დახმარების ქცევაზე
ვირტუალურ სივრცეში

მარიამ აბაშიძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებისა
და ხელოვნების ფაკულტეტზე სოციალური ფსიქოლოგიის მაგისტრის აკადემიური
ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

ხელმძღვანელი: ნინო ჯავახიშვილი, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2019

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი ჩემ ორიგინალურ ნამუშევარს წარმოადგენს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

მარიამ აბაშიძე

26 ივნისი, 2019

აბსტრაქტი

ჩატარდა ექსპერიმენტული დიზაინის კვლევა იმის დასადგენად, თუ რომელ კონტექსტუალურ ფაქტორებს - აგრესორის მხარდამჭერების არსებობას და ვებკამერას (ანონიმურობის შემცირება) აქვთ გავლენა მოწმის პროსოციალურ ქცევაზე - დაჩაგრულის დაცვაზე ან აგრესორთან კონფრონტაციაზე. ვებკამერა, რომელზეც ვვარუადობდი, რომ დადებით გავლენას იქონიებდა მოწმეთა ქცევაზე, არ აღმოჩნდა მნიშვნელოვან კავშირში მონაწილეთა ჩარევის სიხშირესთან. ხოლო პირველი ჰიპოთეზა გამართლდა, აღმოჩნდა, რომ აგრესორის კომენტარზე მხარდამჭერების არსებობამ მნიშვნელოვნად გაზარდა მოწმეთა ჩარევის სიხშირე. ის შეთხვევები, როდესაც აგრესორს ჰყავდა მხარდამჭერები, მონაწილეების მიერ, სავარაუდოდ, უფრო მწვავე ჩაგვრად იყო აღქმული, ვიდრე შემთხვევები, როდესაც მხოლოდ ერთი აგრესიული კომენტარი იყო. ეს შეიძლება აიხსნას საფასური - ჯილდოს მოდელით: იმ შემთხვევებში არ ჩარევას, რომლებიც უფრო მწვავედ იყო აღქმული, შესაძლოა მეტი დანაშაულის და დისკომფორტის გრძნობა გამოეწვია მონაწილესთვის, ვიდრე შეთხვევებში, სადაც მხოლოდ ერთი აგრესორი იყო. შედეგები შესაძლოა მოწმის ეფექტიანაც აიხსნას: იქ სადაც სხვა მოწმეები აგრესორის მხარეს იჭერდნენ, მონაწილე უფრო მარტოდ გრძნობდა თავს, რამაც აუმაღლა დახმარების პასუხიმგებლობის შეგრძნებაა იმ შემთხვევებთან შედარებით, სადაც მოწმეების რეაქცია არ ჩანდა, თუცა, იგულისხმებოდა მათი არსებობა, რადგან მიმოწერები Facebook-ის ინტერფეისში მიმდინარეობდა.

საძიებო სიტყვები: კიბერბულინგი, მოწმეთა ჩარევა, სოციალური ქსელები, ვიზუალური ანონიმურობა, მოწმის ეფექტი, აგრესორის მხარდამჭერები.

Abstract

An experimental study was conducted to examine whether contextual factors: reinforcers of the bully and webcam would influence participants' (bystanders) behaviour to intervene in cyberbullying (verbal harassment) in order to defend the victim or confront the bully. The results showed that the webcam, which was expected to have a positive influence on bystander intervention rate, showed no significant difference compared to the no webcam group. Presence of supporters of the bully was the only variable to show significant influence on bystanders' behaviour: In cases where the bully had reinforcers, participants were significantly more likely to intervene in favour of the victim compared to cases where the bully had no supporters. The cases where the bully was joined by supporters might have been perceived as more severe incident by participants, which led to higher intervention rate, compared to the cases where only one aggressor was seen. The cost-reward model might provide an explanation to the results, as non-intervening in more severe incident would cause a higher sense of guilt or discomfort to bystanders, compared to the cases with only one offender. The results can also be interpreted as the bystander effect, as participants might have felt more alone and responsible to help in cases where other bystanders took the side of the bully rather than in cases where other bystanders' reactions could not be seen, although their presence was implied, as conversations took place in Facebook interface.

Keywords: Cyberbullying, bystander intervention, social networking sites, visual anonymity, bystander effect, supporters of the bully.